

תורמים חיים

תרומת אברים. החוק החדש קובע פיצוי למשפחת התורם צילום: ויז'ואל/פוטוסו

לחצו כאן להגדיל הטקסט

תרומת אברים: רגע, הדתיים בעד או נגד? ועוד שאלות

האם לכרטיס אדי תוקף משפטי, מה אומרת הדת היהודית בנושא, איך למעשה נקבע המוות, תוך כמה זמן חייבים להשתיל את האברים ואילו בדיקות נערכות לפני ההשתלה? התשובות לשאלות שאתם שאלתם ד"ר איתי גל

פרוייקט "תורמים חיים" של ynet, שהוסיף נכון לרגע זה (א') למעלה מ-13 אלף נושאי כרטיסי תורם אברים-אדי חדשים ל-380 אלף הקיימים, העלה גם לא מעט שאלות וסוגיות רבות בכל הקשור בין השאר בהשתלות אברים, כרטיס אדי ועמדתה של ההלכה בנושא. לטובת השואלים הרבים, הנה התשובות לנושאים שהועלו בפורום המרכז הלאומי להשתלות - אדי ב-ynet ובפניות הרבות שקיבלנו במייל:

כיצד נקבע מותו של אדם?

קביעת מותו של אדם היא הליך רפואי ברור מוגדר היטב, בו נקבע כי הגוף האנושי חדל מלהתקיים באופן בלתי הפיך. מצב זה נקבע מבחינה רפואית בכל אחד משני המצבים: כשהלב חדל מלפעום באופן בלתי הפיך למרות נסיונות החיאה ממושכים, והדבר אושר על ידי בדיקת רופא והיעדר פעילות לבבית במכשיר האק"ג, או כשגזע המוח ובו מרכז הנשימה חדל מלתפקד והדבר אושר בבדיקת רופא ובמיכשור רפואי. לדברי פרופ' ג'יי לביא, מנהל היחידה להשתלות לב ריאה במרכז הרפואי שיבא, בכל ההיסטוריה הרפואית העולמית לא היה ולו מקרה בודד אחד בו נקבע באופן מוסמך ומהימן המוות ובדיעבד נגלתה קביעה זו כשגויה.

מהי עמדת הדת היהודית לנושא תרומות האברים?

בשנת 1986 אישרו הרבנים הראשיים לישראל דאז, הרב שפירא והרב אליהו את פסיקתו של הרב משה פיינשטיין כי תרומת אברים היא פיקוח נפש, וכי מוות מוחי המהווה את הקריטריון לתרומת אברים הוא מוות, אך יש לערוך מבחנים ובדיקות כדי לקבוע זאת. חלק מהרבנים החרדים אינם מכירים בכך, וגורסים כי מוות נקבע רק לאחר הפסקת פעילות הלב. עם זאת, כשהלב מפסיק מלפעום, לא ניתן להשתמש במרבית האברים לצורך השתלה. ולעניין תחיית המתים אומר הרב שלמה אבינר, רב היישוב בית אל וראש ישיבת עטרת ירושלים האוחז עצמו בכרטיס אדי כי "אם אלוקים יכול לקחת אדם מת ולהפכו לאדם חי, אזי יצליח לעשות זאת עם איבר או בלעדיו".

פרוייקט תורמים חיים:

- [לחתימה על כרטיס אדי מקוון - לחצו כאן](#)
- [המטרה: חצי מיליון חותמים על כרטיס אדי](#)
- [דבורה בן דרוך, אמו של אדי, מדברת](#)
- [נינט מסבירה: מדוע חתמתי על כרטיס אדי?](#)
- [הרב אבינר: אנחנו מתלבטים ואנשים מתים](#)
- [מירי מסיקה: ההכרעה ברורה - מצילים חיים](#)
- [יוסי ביילין: אם אני כבר מת, שישתמשו בגופי](#)
- [ביממה אחת: 9,000 חתמו על כרטיס אדי](#)
- [רוצים לדבר על זה? היכנסו לפורום אדי ב-ynet](#)

תוך כמה זמן מרגע המוות צריך לקצור את האברים?

קיימת חשיבות רבה לזמן זה, שכן מרגע שבו מפסיקה זרימת הדם לאיבר, הוא מתחיל לעבור תהליכים של נמק ופירוק. לכן קיימת חשיבות רבה להסכמה מהירה ככל האפשר של המשפחה לתרומת האברים. באופן כללי ניתן לומר שבתוך מספר שעות מרגע המוות יש לבצע את קצירת האברים. מרגע קצירת האברים, נותר חלון זמן של כ-4 שעות במהלכו יש להשתיל את הלב, 12 שעות עבור כבד, 10 שעות עבור כליות של אדם מבוגר, עד 24 שעות בכליות של תורם צעיר, כ-4 שעות עבור ריאות ועד שבוע להשתלת קרנית.

איזו התאמה נדרשת בין התורם לנתרם?

על התורם והנתרם להיות בעלי סוג דם זהה. בנוסף קיימים שקלולים נוספים לפי האברים. כך למשל, לתרומת לב נדרש שקלול של משקל וגובה, עבור ריאות - התאמת גובה, עבור כבד - משקל. האיבר הרגיש ביותר בהיבט זה נחשב הכליה, הדורשת סיווג רקמות בין התורם לנבדק. המדובר בבדיקות שנמשכות 6 עד 8 שעות.

מי אינו יכול לחתום על כרטיס אדי?

כל אדם מגיל 18 רשאי לחתום על כרטיס אדי. חוק ההשתלות יאפשר גם לבני נוער מגיל 17 לחתום על הכרטיס. במצב של התאמה בין חותם הכרטיס שנפטר לבין אדם הזקוק להשתלה, שוקל הצוות הרפואי כל מקרה לגופו על פי הרקע הרפואי של התורם.

כיצד אוכל לוודא שאיבריי יתרמו לאחר מותי למרות סירוב משפחתי?

כאמור, אם תעבור הצעת חוק תרומות האברים, לא יהיה צורך בהסכמת משפחתו של נפטר שחתם על כרטיס אדי. עד אז, ניתן למלא במשרד המשפטים טופס מיוחד הנותן תוקף משפטי לכרטיס אדי.

אם משפחתי תרמה את איבריי, האם היא זכאית להטבה או סיוע כלשהו?

על פי הצעת חוק תרומות האברים, יותר לראשונה מתן פיצוי שישולם למשפחת התורם. אין מדובר בתגמול כספי שמטרתו לתמרץ תרומת אברים, אלא החזר הוצאות שנגרמו לבני משפחת התורם עקב התרומה.

מה התוקף החוקי של כרטיס אדי

כיום משמש כרטיס אדי כהצהרת כוונות בעלת תוקף מוסרי בלבד, ובתוך כך נדרשת הסכמת המשפחה לתרומת אברי הנפטר. השנה הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק שתידון בשבועות הקרובים, לפיה לא יזדקק רופא או מוסד רפואי אישור ממשפחת התורם אם ראה כרטיס תורם חתום בידי תורם בוגר. עם זאת גם בלא התוקף החוקי, רובן המוחלט של משפחות נפטר שחתם על כרטיס אדי מביעות את הסכמתן לתרום את אבריו.

האם תושבי חו"ל יכולים לחתום על כרטיס אדי?

כל אדם מוזמן לחתום, אולם את קצירת האיבר והעברתו לחולה ישראלי הזקוק להשתלה ניתן לבצע רק בבתי חולים ישראליים.

המידע בסיוע תמר אשכנזי, מנהלת המרכז הלאומי להשתלות

[חזרה](#)